

دار الفنون
مفتوح فاكولته نى مجموعى
حقوق ، اقتصاديات

صلى : ۱۱

محرم ۱۳۴۱ ايلول ۱۳۳۸، ۱۹۲۲

سنة : ۲

مجله انجمنك كتاب اليوسه عامه ترقیاتی

مجله احكام عدليه نك كتاب اليوسه متعلق مجله انجمن عاليه سنجه قلمه الزان مواد معمله ومنصه نك كسب قطعت ائمه دن اسباب موجب و مأخذ ليله برلكده انظار عامه به عرضي مملكت ايجون بالوجوه مستلزم فوائد كورن (دارالفنون حقوق مجموعه سي) عدليه نظارت جليله نك مظهر تصويبي اولان اشوامينيه بي ساحة فعله ايصال ائمه اوزره استحصال ايلديكي مساعده به بناء بونسخه دن اعتباراً مواد مذكوره دن هر يري ا- باب موجب سيله برلشديره جك شكلده انجمن مضبطه سندن نقل و اقتباس ايله صحيفه لريني بويابده كي مناقشات علميه به كشاده بولنديرمقده در .

*
* *

ماده : ۱۲۵

ملك انسانك دالك اولر يفي شئ در كرك اعيانه اولسونه و كرك منافع و ربوبه

اولسونه . (*)

اسباب موجب سي :

بوزيكرمي بشي ماده نك تعديل ملكك تعريفه ديونك ده ادخالي مقصدينه مبني در . حواله و كفالت و صلح و ابرا كي ديون اوزرينه ترتيب ايدن برچوق احكام ديونك ملكيته دلالت ائمه كده اولديني كي كتب حفيه نك كتاب الز كاتنده ده دينك ملك اولديني صراحة مذكور بولنديني حالده ملكك تعريفندن خارج قالمسي موافق كورلمدي . اگرچه ملكه بو صف الاختصاص آنده تصرف اولنق شاشدن اولان شيدر . و قدرة يثبتها الشارع ابتداء على التصرف . ديهده تعريف اولنمش و بو تعريفله دهها موافق بولنمش ايسه ده انجمنمز ضرورت تحقق ائمه كجه مجله نك عبارته سي تغيير ائمه ملك و ضرورت مس ايدن احوالده ده انجق ضرورت مقدار نجه

(*) حايه مرعي بولان مجله ماده سي : ۱۲۵ ماده : ملك انسانك مالك اولديني

شئ در . كرك اعيان اولسون و كرك منافع اولسون . *

تغيير ايتكم جهتي التزام ايلديكي وبوالتزام ايسه بلا ضرورة ناسك علمني تغيير ايله
انلري يكيدين تعلمه سوق ايتهمك املندن نشأت ايتديكي جهته ١٢٥ نجی ماده نك
ضرورت مقداری تعديله اکتفا اولندی . هیئتدن طاطف و عبدالرحمن منیب بکتر
تعديلك ماده اصلیه دن فقره اخیره نك حذفی صورتيله اجرا ایدلسی رأینده بولنمشلردر .

••

ماده : ١٢٦

مال آندہ منافعه و بئیل جاری اولاره شير . [*]

اسباب موجهه سی :

١٢٦ نجی ماده نك تعديلی مالک تعریفه دیون ايله منافعك ادخالی مقصدینه

مبیدر .

چونكه فی زماننا كرك ديونك وكرك منافعك مال عد اولنمی لزومی متحقق
كودلدی . كتب حنفیه دن جمع الانهرك كتاب الايمانده « حلف انه لا مال له وله دين
على مفلس او ملئ اى غنى لا يحنث لان الدين ليس بمال هرقاً وانما هو وصف بالذمة
وعند الاثمة الثلاثة يحنث » ديه وكتب شافعيه دن منهاجك كتاب الايمانده « من حلف
لا مال له يحنث لكل نوع وان قل حتى ثوب بدنه ومدير ومعتق عتقه بصفة وما
وصى به ودين حال وكذا مؤجل في الاصح » ديه محرر اولسندن مذهب حنفیه
مال اوليان دينك مذهب شافعي ومالكي وحنبلي ده مال اولديني آكلشيلديني كهي
ينه جمع الانهرك كتاب الفصبنده « ولا يضمن الغاصب منافع ما غصبه سواء سكنه اى
فيما غصبه او عطله اى جعله معطلا هذا عندنا وعند الشافعي واحمد يضمن فيجب
اجر المثل لانها مال متقوم مضمونة بالعقود كالاعيان وعند مالك يضمن الاجر في السكنى
لا في التعطيل » ديه وكتب شافعيه دن وجيزك كتاب الفصبنده « ومنافع الاعيان تضمن
بالقوات تحت اليد والتفويت » ديه محرر اولسندن ده شافعي ومالكي وحنبلي مذهب اولرنده
منافعك مال ومضمون اولديني مفهوم او اضله بو خصوصده مذهب شافعي اختيار اولندی .

[*] حالاً صرعى بولنان مجله ماده سی : ١٢٦ ماده : مال طبع انسانی مائل اولوبده

وقت حاجت ايمون ادخار اولنه بيلان شيردركه منقوله وغير منقوله شامل اولور .

صورت تعریف ایسه کتب حنفیه دن درالمنتقاده . عین یجری فیه التنافس والابتدال . دیه محرد اولان عبارده دن اخذ ایله دیون و منافعه شامل اوله جق صورته افراغ ایدلدی . بوافراغه هیئتدن عاطف بک و حسن افندی مخالف قالدیلر .

..

ماده : ۱۳۰

تقدیر تقدیر جمعی اولوب آلتوره رکوشده عبارتده . نیکل مسکوکات وقوائم تقدیر کبی شلر دخی عرفاً تقودده معصودور . [۱]
۱۳۰ نجی ماده نیک سبب تعدیلی فی زماننا قوائم تقدیر و نیکل سککنک و قدیماً فلوس نافقه نیک بین الناس رواجیدر . و قیلر رایج اولان باقر سککنک عرفاً تقوددن معدود اولدنی مجله نیک ۱۳۳۹ نجی ماده سنده نعل ذکر ایدلمش ایسه قوائم تقدیر و نیکل مسکوکات ایچونده صره سی کلدکجه احکام درجی طیبی اولمقله بونلرک تعریفدن خارج قالسی تناظر قاعده سنه مغایر کورلدی .

..

ماده : ۱۴۲

مقرون مجروره : دفع ضرر ایچونه ثابت اولانه مقدرده . من منفعه و ضیاء شرط کبی

ماده : ۱۴۳

مقرون مؤکده : دفع ضرر ایچونه اولطوب اصالة ثابت اولانه مقدرده . من مرور ، من شرب ، من مسیل کبی .

ماده : ۱۴۴

من مرور : آخرک ملککنده کچمک مقیدر . من شرب : برنهرده نصیب معین معلومدر . من مسیل : برخانه نیک خارج صوبی وسیلی آتموه و طایفه ای مقی در . [۲]
[۱] ماده مرعیة حاضرده : ۱۳۰ ماده . تقود : تقدیر جمعی اولوب آلتون و رکوشدن عبارتدر .

[۲] مجله نیک اشیر و قلرله مرقم مواد مرعیة حاضرده سی :

۱۴۲ ماده : حق مرور : آخرک ملککندن کچمک مقیدر . ۱۴۳ ماده : حق شرب : برنهردن نصیب معین معلومدر . ۱۴۴ ماده : حق مسیل : برخانه نیک خارج صوبی وسیلی آتموه و طایفه ای حق در .

۱۴۲ ، ۱۴۳ ، ۱۴۴ نجی ماده لرك تعديلتي موجب اولان اسباب كتب فقهيه ده
 بری جائز الاعتياض ديكری غير جائز الاعتياض اولمق اوزره ايكي نوع حقوق موجود
 اولوب برنجيسي حقوق مؤكده ديكری حقوق مجردة تسميه اولنديني و حقوق مذكوره مك
 « اوزرينه ترتب ايده جك احكام اعتباريله » تعريف و تقسيمنده فوائد عظيمه بولنديني
 حالده مجله ده شوفواندي تأمين ايده جك صراحت بولنماسيدر . حقوق مؤكده مك
 كافه سي منفرداً جائز البيع اولمايوب قسم اكثری آنجق صلح طريقه جائز الاعتياض
 اولديني حالده بونلره عائد تعريفك كتاب البيوعه يازلمسي منفرداً جائز البيع اولانلرك
 كتاب البيوعه لزوم ذكردن نشأت ايتمش و صلحاً جائز الاعتياض اولانلردن مناسبلرينك
 كتاب الصالح ده ذكرينه موفقيت دخي لطف الهيدن مأمول بولنشد .
 حقوق مؤكده و مجردة مك تعداد و حقوق مؤكده دن هانكيلرينك منفرداً
 بيي و هانكيلرندن صلح طريقه اعتياض جائز اولديني تفصيل صورتيله ماده لر
 تحرير اولنماسي بر قسمك معاملاتن خارج اولوب مجله مك محتوي اولديني احكامه
 تعلق اولماسندن و ديكر قسمك ذكريله اكتفاده ايسه حصر شائبه سي بولنمسندن
 ايلري كلدي و مجله مك ارقامی خللدار اولماق ايجون ۱۴۲ نجی ماده حقوق
 مجردة مك و ۱۴۳ نجی ماده حقوق مؤكده مك تعريفلرينه تخصیص ايديله رك بونلره
 موجود اولان تعريفات اصلیه دخي ۱۴۴ نجی ماده ده جمع ايدلدي و حقوق مؤكده
 مثال كوستريلان حقلرك منفرداً جواز بيعلرينه دائر اولان روايت احتياج زمانه
 اوفق كورلدي . بوباده كي تفصيلات فقهيه كنجه كتب حفيه دن در المختارك
 كتاب البيعنه « و صح بيع حق المرور تبعاً للارض بلا خلاف و مقصوداً وحده
 في رواية و به اخذ عامة المشايخ في اخرى لا و صححه ابو الليث و كذا بيع الشرب »
 ديه محرر اولديني كي رد المختارده دخي « و به اخذ عامة المشايخ » قولي مضمراتدن
 نقلاً « وقال السائحاني وهو الصحيح وعليه الفتوى » ديه مؤيد بولندي و مجمع الانهر ك
 كتاب البيعنه « ففي بيع حق المرور روايتان وجه البطلان انه ليس بمال و وجه الصحة
 الاحتياج اليه وهو حق معلوم متعلق بعين باق » ديه محرر وينه در المختارك
 كتاب البيعنه « وفي الاشياء لا يجوز الاعتياض عن الحقوق المجردة كحق الشفعة » ديه
 مذكور اولسنه و رد المختارده « لا يجوز الاعتياض عن الحقوق المجردة عن الملك قال
 في البدائع الحقوق المفردة لا تحتل التملك ولا يجوز الصلح عنها اقول و كذا لا تضمن

بالانطلاق قال فی شرح الزیادات للسرخسی وانطلاق مجرد الحق لا یوجب الضمان لان
الاعتیاض عن مجرد الحق باطل الا اذا فوت حقاً مؤكداً فانه یلحق بتفویت
حقیقة الملك فی حق الضمان کحق المرتن ولو صالح عن حق القصاص
وملك النکاح وحق الرق فانه یجوز الاعتیاض عنها کما ذکره الزیلعی والکفیل
بالفس اذا صالح المكفول له بمال لا یصح ولا یجب وبیع حق المرور فی الطريق
روایتان وكذا بیع الشرب الاتباعاً ، وبر صحیفه صکره سنده دخی ، وحاصله
ان نبوت حق الشفقة للشفیع وحق القسم للزوجة وكذا حق الحیار بالنکاح للمخبرة
انما هو لدفع الضرر عن الشفیع والمرأة ومأبث لذلك لا یصح الصالح عنه لان صاحب الحق
لما رضی علم انه لا یتضرر بذلك ولا یتحقق شیئاً اما حق الموصولة بالخدمة فلیس كذلك
بل ثبت له علی وجه البر والصلة فیکون ثابتاً له اصالة فیصح الصالح عنه ، دینلمسنة
نظراً حقوق مجردة منك ، دفع ضرر ایچون ثابت اولان حققر وحقوق مؤکده نكده
دفع ضرر ایچون اولمایوب اصالة ثابت اولان حققر ، دن عبارت اولدینی
آکلاشیلدی مرقدرد عناهده ، فظهر من هذا ان محل البیع اما الاعیان التي
هی اموال او حق یتعلق بها ، عبارة سیله یعنی محل بیع یا مال یا ماله متعلق حققدرد
دیه منطقاً حقوق مؤکدهیه ومفهوماً حقوق مجردةیه اشارت اولتهرق
برضابطه بیان اولنمش ایسهده ماله متعلق مرحق محل بیع اولمادینی ایچون بوضابطه
شایان التفات کورله مش وذاتاً قائلی طرفقدردده ، وفیه نظر لان السکنی من الدار
مثلاً یتعلق بعین تبقى هو مال ولا یجوز بیعه ، دیه نقض وتعلیل ایدلمشدر . کرچه
بدایع الصانیع کتاب الصلحندن منهم اولدینی اوزره حقوق مؤکدهیه ، محلهده
ثابت اولان حققر ، وحقوق مجردةیه ، محلهده ثابت اولمایوب اصحابیه قائم وصفندن
عبارت اولان حققر ، دیه تعریف ممکن ایسهده انجمنزجه ردالمختاردن مأخوذ
اولان تعریف اختیار اولونمش وتفصیلات سابقه فقهیهده برروایت کوره حق مرور
وحق شریک منفرداً بیعتک جوازی مصرح بولنمشدر .

حق مسیله کلنجه بوراده کی مسیلدن مقصد محل سیلان یعنی ارض اولمایوب
محلهده تعریف اولدینی وجهله برخانه نك خارجه صوبی وسیلی آقمق وطاملهلق
حقیدر . یعنی تعیر فقهی ایله حق تسیلدر . کتب حنفیهده حق تسیلدن جواز
اعتیاضه دائر برمسوغ اولمادینی جهتله احتیاج ومعاملات ناس حسیله حق تسیل
ایچون عوضی تجویز ابدن مذهب حنبلییه مراجعت ضروری کورلدی وکتب

حنبلي، دن كشاف القناعك كتاب الصلحه . وان صالح على اجراء ماء سطحه من المطر على سطحه او صالحه على اجراء ماء المطر في ارضه حال كون الماء من سطحه او صالحه على اجراء المطر في ارضه حال كونه عن ارضه جاز الصلح في ذلك اذا كان ما يجري ماء من ارض او سطح معلوما لهما اما بالمشاهدة او بمعرفة المساحة الى مساحة السطح او الارض التي يتصل ماءها لان الماء يختلف بصغر السطح والارض وكبرها فاشتراط معرفتهما ويشترط ايضاً معرفة الموضع الذي يخرج منه الى السطح او الى الارض دفعاً للجهالة ولافتقر صحة الاجارة الى ذكر المدة لدعوى الحاجة الى تأييد ذلك فيجوز العقد على المنفعة في موضع الحاجة غير مقدار مدة كنسكاح قال ابن رجب في القواعد في السابعة والثمانين ليس باجارة محضة لعدم تقدير المدة بل هوشبيه بالبيع بخلاف الساقية التي يجري فيها غير ماء المطر فكانت بيعاً تارة اخرى واجارة تارة اخرى فاعتبر فيها تقدير المدة « ديه محرر » وشرح منتهى الاراداتك كتاب الصلحه بوني مؤيد اوله رق مسرود بولتان عبارته دن اخذ ايله حقوق مؤكده مياننده مثال اوله رق يازلدی .

بجتمز آندن اعتياض جائز اولان حقوقي مثبته ومتحققه دایر اولدینی حاله مأخذ مزك عوض مقابلنده احداث حقه دائر اولمسی مبحث ايله مأخذ آراسنده تباین تشکیل ایتمز . چونکه عوض مقابلنده احداثی جائز اولان حق معلومك عوض مقابلنده ترکی دخی جائز در واقعا عده بیعی تعریف ایدن « هو مبادلة مال ولو فی الذمة او منفعة كمرالدار بمثل احدهما على التأييد » ديه محرر اولان عبارته سی دخی بوجوازك دليل اولدینی کبی عوض مقابلنده برندن دیکرینه انتقال ایده جك حقوق مؤکده یا حقیقه یا حکماً میبیع اولوب مأخذ مزده دخی حق مسيلك على قول میبیع اولمسی مبحث ايله مأخذ آراسنده تناسب وتوافق اولدینك دليل دیکریدر . ذاتاً بومسئله ده مذهب حنفی ايله مذهب حنبلی نك اختلافی هرايکي مذهبه وقوفی اولانلرجه معلوم اولدینی وجهله ایکی نقطه آراسنده دائر اولان اختلافدن نشأت ایدوب بری حق تعلی نك حنفیلرجه بیعی جائز اولمادینی حاله حنبلیلرجه جائز اولمسی دیکری ده حق مسيل حنفیلرجه مجهول عد ایدلديکی حاله حنبلیلرجه مأخذده کی قیود مشروعه ايله معلوم اوله بیلمه سیدر .

هیئتدن عاطف بك حقوق مؤکده ومجرده ایچون یازیلان تعریفلر افرادینی جامع واغیارینی مانع اولمادیقندن بمثله بونلر ایچون تعریف یازلما سی رأینده بولنه رق

اقلیتہ قادی و مجلہ دہ تعداد و تفصیلندن بروجه مشروح اجتناب اولنان حقوقدن خاطرہ کلانلرک بولایمجه درجندہ فائدہ کوریلہوک بروجه زیر بیان اولندی :

مقررہ مؤکده :

حق الشفعہ بعد القضا ، « درر » مال الفائم بعد الاحراز ، حق حبس الرهن ، حق الرد بالعيب ، « رد المختار » ، حق القصاص ، ملک النکاح ، حق الموصی له بالخدمة او بالرقبة ، « تحریر المختار » ، « رد المختار » اسقاط الرق ، « مبسوط السرخسی » وظائف الاوقاف ، « رد المختار » وابن زيرک علی الاشياء مختلف فيه ، حق وضع الجذوع ، حق تعلی ، « مجله نك نكمه سنده کی ماده به واسباب موجبہ سنہ کوره ، حق مرور ، حق شرب ، « در المختار » و هدايه و غيرها علی روايه ، حق حبس المبيع ، حق ديت ، « ابن عابدين » کتاب الفرائض مختلف فيه ، « خيار وصف » ، « ابن عابدين » و مجله ، « خيار تعيين » ، « خيار عيب » مجله ،

اشبو حقوق مؤکده نك کافه سی بیعاً جائزاً لا اعتیاض اولمایوب بعضندن صلاحاً و بعضندن فراغ و نزول و بعضندن خلع و طلاق و بعضندن کتابت صورتيله اعتیاض جائز و بونلرک تقریق ایچون عند الاحتیاج حکامک کتب فقهیه به مراجعہ لری ضروری در . زیرا بونلر حقندہ کی تفصیلات و بعضنه دائر اختلافاتک جامع و محیط اوله رق اشبو لایمجه درجی مملدر .

مقررہ مجرده :

حق الشفعہ قبل القضا ، « درر » ، حق الرد بالتفیر ، « در المختار » قبیل فصل التصرف فی المبيع و الثمن ، مال الفائم قبل الاحراز ، « خيار الشرط » ، « رد المختار » ، کفیل بالنفس ، « بدایع کتاب الصلح » ، حق الحیار له بخیره ، حق القسم للزوجة ، « مبسوط السرخسی » ، حق القذف ، « در المختار » ، حق الرجوع عن الهبة ، حق الاستحقاق فی الوقف ، حق الوکاله ، حق الودیعه ، « رساله لابن نجیم » مختلف فيه ، حق خيار الرؤية ، « در المختار » ، حق الاجازة ، حق الاجل ، « حق الولاية » ، « ابن عابدين » کتاب الفرائض ، « خيار الرؤية » ، « ملحق کتاب البیع » ، « خيار النقد » ، « در المختار »

ماده : ۱۵۱

بیع صائیده شیء که بعدہ مقصود اصل اودر . [*]

(*) مجله نك ماده مرعیه حاضرہ سی : « ۱۵۱ ماده : بیع ، صائیلان شیء که بیعده تعیین ایدن میتدر و بیعندن مقصود اصل اودر . زیرا انتفاع آنجی اهیان الله اولوب ثمن مبادله امواله وسیله در .

۱۵۱ نجی ماده نك تعديلته سبب مبيعك عینه منحصر قالمایوب دیونه و سالف العرض حقوق مؤكده دن منفرداً بیعی جائز اولانلره دخی شامل اولمسی مقصدینه مبیدر چونكه ۱۴۲ و ۱۴۳ و ۱۴۴ و ۲۱۶ نجی ماده لرك صور معدله سی ایله تكمله ده کی ۹ و ۱۰ نجی ماده لرك اسباب موجب سندیه بیان اولدینی وجهله بعض حقوقك دخی منفرداً بیعی جائز اولدینی کی كتب فقهیه حنفیه ده بیعك انواعی تعداد اولونوركن « اما بیع سلعة بسالعة و یسمى مقايضة او بالثمن وهو البيع المشهور او بیع ثمن ثمن وهو الصرف او دين ثمن وهو السلم » دییه بیان یعنی سلمده مبيعك دین اولدینی تصریح اولمشدر . هیئتدن حسن اقتدی ماده نك علی حالها ابقایله (عین) لفظنك (مال) كلمه سیله و (اعیان) لفظنك ده (اموال) كلمه سیله تبدیل ایدلمسی رأینده بولندی . و بنفسه حکمی متضمن اولمادینی جهتله طی ایدلمش اولان ماده اصلیه نك آخرنده کی « ثمن مبادله امواله وسیله در » جمله سنك ده هیئتدن ابوالعلا و طاطف بکطر طرفدن ابقای لزومی در میان ایدلدی .

ماده : ۲۰۴

مبيع عین ایه عقده کی تعیین ایه تعیین ایدر . [۱]

۲۰۴ نجی ماده نك تعديلی ۱۵۱ نجی ماده نك صورت معدله سنه توافق ایتسی ایچوندر چونكه ناصل ۱۵۱ نجی ماده نك اصلی مقید ایکن ۲۰۴ نجی ماده نك الی مطابق اوله رق یازلمش ایسه الحاله هذه ۱۵۱ نجی ماده نك مطلق اوله رق یازلمسی ده ۲۰۴ نجی ماده نك مقید اوله رق تحریرینی موجب اولمش و بو صورتله هرايکی ماده اراسنده کی انسجام محافظه ایدلمشدر .

ماده : ۲۱۶

قنواته تبعاً صوبك بیعی جائزدر و حق مرور و حق شرب کی حقوق مؤكده نك ارضه تبعاً بیعی جائز اولدینی کی منفرداً بیعی دخی جائزدر . [۲]

۲۱۶ نجی ماده نك سبب تعديلی ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴ نجی ماده لرك اسباب موجب و مأخذنده بیان اولدینی و ۱۴۳ نجی ماده نك صورت معدله سندیه حقوق مؤكده یه

[۱] مجله نك فقره مرعیه حاضرده سی : ۲۰۴ ماده : بیع عقده کی تعیین ایه تعیین ایدر .

[۲] مجله نك ماده مرعیه حاضرده سی : « ارضه تبعاً حق مرورك و حق شربك و حق

مسيلك و قنواته تبعاً صوبك بیعی جائزدر . »

مثال اوله رق آسان ایدلدیکی وجهله حق مرور وحق شربك منفرداً بیعی جائز اولدیغه دائر روایتك احتیاج زمانه مبنی ترجیحاً اخذ اولمئسندن نشأت ایتدی و ماده نك اصلنده کی حق مسيلك حذفی ۱۴۳ نجی ماده ده ذکرندن ایلری کلدی.

ماده : ۲۲۴

تبعيضنده ضرر اولاره موزونانده بر مجموعك مقداری بیانه دیالکتر اول مجموعك بهای ذکر اولدوقه صائیلد قده لدى التسليم تمام جيقارسه بیع لازم اولور ناقص جيقارسه مشتری خیر اولوب دیلرسه بیعی فسخ ایدر دیلرسه تمن مسماهده مه سبیل قبول ایدر بو تقدیرده بايعك رضای شرطدر و زائد جيقارسه زیاده مایهلاً بايعكدر بر صورتده بیك انقادی ايجوره كرك بايع و كرك مشتری خیر اولور شو قدر كه بايع زیاده لی بجاناً مشتری به ترك ایدرسه مشترينك خیر لی ساقط اولور و زیاده مقابله مندره بر عرصه اعطاسید بیك تقدیرده طریق اتفاق ایدرسه جائز اولور . [۱]

۲۲۴ نجی ماده نك تعدیلی مذهب حنفی ده کیمت متصله ده کی صفت ایچون نمندن حصه اولمادیفی و ۲۲۴ نجی ماده نك احتوا ایتدیکی مسئله ده کی زیاده و نقصان دخی کیمت متصله ده کی صفت قیلندن عد اولدیفنی حالدیه مبيع زائد کلیرسه زیاده نك بابلدل مشتری به عائدتی هم قضاء هم دیانه می یوقسه یالکتر قضاء می اولدیغنده اختلاف اولوب بعض علمانك هم قضاء هم دیانه و بعض علمانك قضاء لا دیانه دیسی و بوماده ده کی زیاده به و نقصانه قیمت ورن مذهب حنبلی نك زمانه ده موافق کورلمسی اسبابنه مبنی در . و مذهب حنبلی مدونانندن کشاف القضاء ملخصاً : « وان باع ارضاً اوداراً او ثوباً علی انه عشرة اذرع فبان اكثر فالبيع صحيح والزائد للبائع مشاعاً لعدم تعينه ولكل من البائع لمشتري الفسخ الا ان المشتري اذا

[۱] مجله نك ماده مرهیه حاضره سی : ۲۲۴ ماده : تبعيضنده ضرر اولان موز و نانندن بر مجموعك مقداری بیان و یالکتر اول مجموعك بهایی ذکر اولدوقه صائیلد قده لدى التسليم ناقص جيقارسه مشتری خیر اولوب دیلرسه بیعی فسخ ایدر دیلرسه جيقان مقداری مجموع تمن مسما ایلر آلور و زائد کاورسه زیاده سی مشتری نك اولوب بايع خیر اولماز . مثلاً بش قیراطدرده بکرمی بیك غروشه صائیلان بر الماس درت یچوق قیراط جيقسه مشتری خیر اولوب دیلرسه ترك ایدر دیلرسه اول طاشی بکرمی بیك غروشه آلیروا کر بش یچوق قیراط جيقارسه اول طاش بکرمی بیك غروشه مشترينك اولوب بونده بايع خیر اولماز . »

اعطى الزائد مجاناً فلا فسخ له لان البايع زاد خيراً وان اتفقا على امضاء البيع في الكل لمشتري عوض للزائد جاز لان الحق لهما وان بان الارض او الدار او الثوب اقل من عشرة فكذلك البيع صحيح والنقص على البايع ولم يفسخ لنقص المبيع وله امضاء البيع بنقص المبيع من الثمن برضاء البايع لان الثمن يقسط على كل جزء من اجزاء المبيع فاذا فات جزء استحق ما قبله من الثمن والا بان لم يرضى البايع فله المشتري الفسخ وان بذل مشتر جميع الثمن لم يملك البايع الفسخ وان اتفقا على تعويضه عنه جاز به محرر دور.

ماده : ۲۲۵

تبعيضنده ضرر اولاده موزرنامه بر مجموعك مقدار اقسام واجزاسك بهاسى
دخى بيايه وتفصيل اوله روى صائيلدنده لدى التسليم كرك تمام جيفسونه و كرك
ناقص يا زائد جيفسونه حكمى ماده آلفنك حكمى كيمر . [۱]
۲۲۶ و ۲۲۴ نجى ماده لر زبانه كى مثالله طى ابدلى . [۲]

[۱] مجله نك ماده مرعية حاضره سى : ۲۲۵ ماده : تبعيضنده ضرر اولان موزرنامه
بر مجموعك مقدار اقسام واجزاسك بهاسى دخى بيان وتفصيل اوله روى صائيلدنده لدى التسليم
كرك ناقص جيفسون و كرك زائد جيفسون مشتري مخبر اولوب ديلرسه بيبى فسخ ايدر و ديلرسه
چيقان مقدارى اقسام واجزا انجون بين اولنان بها حسابيله آلور .
مثلا بش قيه در ديو هرقيه سى قرقر غروشه صائيلان بر باقىر منقال درت بوجق يا خود
بش بوجق قيه جيفسه ايكي صورتده دخى مشتري مخبر اولوب ديلرسه ترك ايدر و ديلرسه اول
منقالى درت بوجق قيه ايه ايكي بوز يكرى غروشه آلور .

[۲] ۲۲۶ نجى ماده نك مثالى : « مثلاً بوز آرشون اولقى اوزره بيك غروشه صائيلان
بر عرصه طقسان بش آرشون جيفسه مشتري مخبر اولوب ديلرسه ترك ايدر و ديلرسه اول
عرصه بى بيك غروشه آلور و زائد جيفسه مشتري تمام اول عرصه بى بيك غروشه آلور .
وكذا بر قات روبه لى اولقى اوزره باپلش اولان بر طوب قماش سكر آرشوندر ديو
درت بوز غروشه صائله بدى آرشون جيفدىنى تقدريده مشتري مخبر اولوب ديلرسه ترك ايدر
و ديلرسه درت بوز غروشه اول طوبى آلور و طقوز آرشون جيفدىنى صورتده مشتري تمام
اول طوبى درت بوز غروشه آلور .

كذلك بوز آرشون اولقى اوزره هر آرشونى اوزر غروشدن ديو صائيلان بر عرصه
طقسان بش يا خود بوز بش آرشون جيفدىنى تقدريده مشتري مخبر اولوب ترك ايدر يا خود
طقسان بش آرشون ايه طقوز بوز الى غروشه و بوز بش آرشون ايه بيك الى غروشه آلور .
وكذا بر قات روبه لى اولقى اوزره باپلش اولان بر طوب قماش سكر آرشوندر ديو آرشونى
الليشر غروشه صائله بدى يا خود طقوز آرشون جيفدىنى صورتده مشتري مخبر اولوب ترك

۲۲۵ نجى ماده نك تعديل ۲۲۴ نجى ماده به مربوطيتدن نشأت ايلدى . ۲۲۴
و ۲۲۵ نجى ماده لرك تعديل بو ماده لر ايله ۲۲۶ نجى ماده زيرنده محرو مشالار لرك
تغيرى ايجاب ايدوب حالبو كه ماده لرك وضوحى يكيدن مثال تحريرندن مغنى
اولمغه برابر ذاتاً عرف وعادته مستند اولديغى جهته مثال ايله ايضاحنه احتياج
اوليان ۲۴۴ نجى ماده نك مثالده كى « اما الحاله هذه دن صكره كى فقره حقنده كى
عرف وعادت تغير ايتيش اولمى حسييله كرك ۲۲۴ نجى كرك ۲۲۵ نجى و ۲۲۶ نجى
و ۲۴۴ نجى ماده لر زيرنده كى مثاللر طى ايلدى .

ماده : ۲۴۶

نمك تأجيلنده و تقسيطنده مدت معلوم و معين اولمى لازمدر بناء عليه شؤمند
كوبه با آى ربانه و با خود روز قاسم كيبى عاتبه غنده معلوم و معين اولمى بر
رقة قدر رهده ايله بارلر اولمى بيع صحيح اولور .

ماده : ۲۴۷

حصار موسمى كيبى بين الناس متعارف اولمى بر مدت پاييله بازارلر اولمى
بيع صحيح اولور . [*]

۲۴۶ و ۲۴۷ نجى ماده لرك تعديل حصاد زمانى كى بين الناس متعارف و جهالتى
يسير اولان بر مدت بيانيله وقوع بولان بيعك صحفى التزامدن نشأت ايلدى .

ايدر يا خود بدى آرشون ايله اوچ بوز الى غروشه و طاوز آرشون ايله دوت بوز الى
غروشه آلور .

اما بريستال جوقه بوز الى ذراع اولمى اوزره بدى بيك بش بوز غروشه دبو يا خود هر ذراعى
اليشر غروشه دبو صانداقده بوز قرق ذراع چيقسه مشترى خيبر اولوب ديلرسه بيى فسخ ايدر
و ديلرسه بوز قرق ذراعى بدى بيك غروشه آلور و اكر زائد چيقارسه زياده سى بايكدور .

۲۴۴ نجى ماده نك مثالى : « مثلاً بكميلك مجديه دبو بازارلى اولمى صورنده بكميلك
برينه اجزاسندن اولان اولمى و بشلك دخی و بريله بيلور اما الحاله هذه درسه ائنده جارى اولان
عرف وعادته نظراً بكميلك برينه اجزاسندن اولان قرقلى و ايكيلك و بريله من .

[*] جمله نك بويابده كى مواد مرعية حاضره سى :

۲۴۶ ماده : نمك تأجيل و تقسيطنده مدت معلوم و معين اولمى لازمدر .